

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כט עמוד א

גופא, אמר רבי תנחום אמר רב אסי: טעה ולא הזכיר גבורות גשמים בתחיית המתים - מחזירין אותו, שאלה בברכת השנים - אין מחזירין אותו, מפני שיכול לאומרה בשומע תפלה, והבדלה בחונן הדעת - אין מחזירין אותו מפני שיכול לאומרה על הכוס. מיתבי: טעה ולא הזכיר גבורות גשמים בתחיית המתים - מחזירין אותו, שאלה בברכת השנים - מחזירין אותו, והבדלה בחונן הדעת - אין מחזירין אותו, מפני שיכול לאומרה על הכוס! לא קשיא: הא ביחיד, הא בצבור. בצבור מאי טעמא לא - משום דשמעה משליח צבור, אי הכי, האי מפני שיכול לאומרה בשומע תפלה - מפני ששומע משליח צבור מיבעי ליה! אלא, אידי ואידי ביחיד, ולא קשיא: הא - דאדכר קודם שומע תפלה, הא - דאדכר בתר שומע תפלה.

תוספות מסכת ברכות דף כט עמוד ב

הא דאדכר (אחר) [בתר] שומע תפלה - אז ודאי מחזירין אותו מיהו אם לא עקר רגליו אינו צריך לחזור לראש ולא לברכת השנים אלא חוזר לשומע תפלה וכן משמע בירושלמי פ' אין עומדין דקאמר אם לא שאל בברכת השנים מחזירין אותו ולהיכן חוזר ר' שמעון בשם ר' יוחנן אמר בר"ח אם עקר רגליו חוזר לראש ואם לאו חוזר לעבודה ה"נ אם עקר רגליו חוזר לראש ואם לאו חוזר לשומע תפלה אלמא משמע בהדיא דאינו חוזר אלא לשומע תפלה כי לא עקר רגליו מיהו הירושלמי פליג אגמרא דידן בגבורות גשמים דהכא קתני לא הזכיר גבורות גשמים מחזירין אותו ולא קאמר לאומרו בשומע תפלה ובירושל' קאמר אם לא שאל בברכת השנים אומרה בשומע תפלה ודכוותה אם לא הזכיר גבורות גשמים בתחיית המתים מזכיר בשומע תפלה ומה אם שאלה שהיא מדוחק אומרה בשומע תפלה הזכרה שהיא מריוח לא כ"ש אלמא דבהדיא איתא התם דחוזר בגבורות גשמים לשומע תפלה ואפשר להיות שהגמרא שלנו לא חשש לפרשו משום הקל וחומר כדאיתא בירושלמי והא דקתני לא הזכיר גבורות גשמים מחזירין אותו איירי שלא הזכיר כלל בשומע תפלה והא ליתא דהא במסקנא מוקי האי מימרא בנזכר קודם שומע תפלה משום פירכא דשאלה ובירושלמי קאמר היה עומד בטל והזכיר של גשם מחזירין אותו פי' בימות הקיץ ופריך והא תניא בטל וברוחות לא חייבו חכמים להזכיר והכי פריך כי היכי דאם לא הזכיר כלל מטל אינו עיכוב ואם היה רוצה להזכיר מזכיר ה"נ אם עמד בטל והזכיר של גשם אין לחוש דלא גרע מלא הזכיר טל כלל ומשני דלא דמי ההוא דמקל ומצלי לההוא דמצלי ולא מקל פי' מקלל כלומר אינו דומה כשעומד בטל והזכיר של גשם שהוא סימן קללה למי שאינו מזכיר כלל לא טל ולא גשם שאינו מקלל וכן הלכה למעשה שאם עומד בשל טל והזכיר של גשם דמחזירין אותו ואם לא הזכיר משניהם כלל אין מחזירין אותו והדר קאמר בירושלמי קאי בגשם והזכיר בשל טל אין מחזירין אותו ופריך מהכא והתניא או שלא הזכיר גבורות גשמים מחזירין אותו ומשני הא דאדכר הא דלא אדכר הא דלא אדכר לא טל ולא מטר לכך מחזירין אותו הא דהזכיר של טל ומטר ולא נהירא דפשיטא אם הזכיר שניהם דאין מחזירין אותו ואם לא הזכיר כלל פשיטא דמחזירין אותו אלא ודאי יש לפרש הא דאדכר טל הא דלא אדכר כלל לא טל ולא מטר לפיכך מחזירין אותו אבל אם הזכיר טל אף בימות הגשמים אין מחזירין אותו לכך יש בני אדם שאומרים כל שעה טל מתוך שהם רגילים אם כן בימות הגשמים אם שכח מוריד הגשם אין מחזירין אותו.

Talmud Bavli, traité Berakhot page 29A

Rabbi Tanhoum dit au nom de Rabbi Assi : une personne s'est trompée et n'a pas mentionné la pluie dans la 2ème bénédiction de la Amida, doit recommencer; dans la bénédiction des années, il ne recommence pas car il peut le dire dans celle de « écoute nos prières »;; s'il ne mentionne pas la *havdala* dans la bénédiction de la connaissance, il ne recommence pas car il peut la dire sur le vin. On objecte : on enseigne : une personne s'est trompée et n'a pas mentionné la pluie dans la 2ème bénédiction de la Amida, doit recommencer; dans la bénédiction des années, il doit recommencer; s'il ne mentionne pas la *havdala* dans la bénédiction de la connaissance, il ne recommence pas car il peut la dire sur le vin ! Ce n'est pas une contradiction : l'un parle d'une prière faite en communauté et l'autre seul. Quelle est la

raison (pour laquelle il ne recommence pas) ? Parce qu'il va l'entendre du ministre officiant. S'il en est ainsi pourquoi avoir dit « car il peut le dire dans celle de « écoute nos prières » ? En fait, l'un parle du cas où il s'est rappelé avant la bénédiction « écoute nos prières » **et l'autre après cette bénédiction.**

■ **Commentaire de Tossfot « et l'autre après cette bénédiction »**

Il est évident que l'on peut expliquer que dans l'un il a mentionné la rosée, et dans l'autre cas ni la rosée ni la pluie, c'est pour cela qu'il doit recommencer. Cependant s'il mentionne la rosée même à l'époque des pluies, il ne recommence pas. C'est pour cela qu'il existe des gens qui mentionnent tout le temps la rosée. C'est pour cela que s'il oublie de dire « qui fait tombé la pluie » en hiver, ils ne recommencent pas.

תלמוד בבלי מסכת תענית דף ג עמוד ב

אמר רבי חנינא: הלכך: בימות החמה, אמר משיב הרוח - אין מחזירין אותו, אמר מוריד הגשם - מחזירין אותו. בימות הגשמים, לא אמר משיב הרוח - אין מחזירין אותו, לא אמר מוריד הגשם - מחזירין אותו.

תוספות מסכת תענית דף ג עמוד ב

בימות החמה אמר משיב הרוח אין מחזירין אותו מוריד הגשם מחזירין אותו - אבל אם דילג שלא אמר לא גשם ולא טל אין מחזירין ובימות הגשמים לא אמר משיב הרוח אין מחזירין אותו לא אמר מוריד הגשם מחזירין אותו אכן אם אמר מוריד הטל בימות הגשמים אין מחזירין ואם ספק אם הזכיר אם לאו אם אינו זכור שלא אמר שום דבר בימות הגשמים כל ל' יום חזקה מה שהוא למוד הוא אומר ומחזירין מספק כל ל' יום וכן זכרנו ומי כמוך וכתוב לחיים שאומרים מן הכסה עד יום הכפורים מספק מחזירין ירושלמי בשם רבי חנינא היה שייך בגשם והזכיר טל אין מחזירין אותו בטל והזכיר של גשמים מחזירין אותו והתניא בטל וברוחות לא חייבו חכמים להזכיר ואם בא להזכיר מזכיר לא דמי ההוא דמצלי ומיקל לההוא דלא מצלי ולא מיקל ומפרש רבינו נתנאל טוב כשאינו מזכיר לא גשם ולא טל מכשהוא מזכיר גשם לפי שהגשמים סימן קללה בימות החמה היה שייך בטל לא הזכיר לא טל ולא גשם אין מחזירין אותו והדין להפך במוריד הגשם דאמר בירושלמי בגשם והזכיר של טל אין מחזירין אותו והתניא אם לא שאל בברכת השנים או שלא אמר גבורות גשמים מחזירין בההוא דלא הזכיר כלל לא טל ולא מטר ומשם הר"ם שאין לומר בימות החמה משיב הרוח דהא אמר רבי חנינא בימות החמה אמר משיב הרוח אין מחזירין אותו מכלל דלכתחילה אין לאומרו ומשום הכי אמר הר"י בשם א"ז לעולם בין בימות החמה בין בימות הגשמים מוריד הטל דלעולם לא אתי לידי ספק אמר ספק לא אמר והיכא דלא מזכיר בגבורות מזכיר בשומע תפלה דהכי קאמר בירושלמי ומה שאלה שהיא מדוחק אומר בש"ת הזכרה שהיא מרווח לא כ"ש וכי היכי דשואלין בש"ת הוא מזכיר בש"ת ואפילו הזכיר קודם שומע תפלה אינו אומר עד שיגיע לש"ת והיכא דלא אמר בשומע תפלה אי נזכר קודם שעקר רגליו חוזר לש"ת ואי לא חוזר לראש בין לא אמר מוריד הגשם ובין לא אמר ותן טל ומטר (ומחזירין) וכן הפסק והני מילי ביחיד אבל שליח צבור פסק רבינו יהודה דאין מחזירין לפי דאין מחזירין שליח צבור אלא משום ג' דברים מתחיית המתים ומבונה ירושלים ומברכת ולמלשינים משום דנראה ככופר שמעתי מפי רבי שלמה לא דמי מצלי ומיקל למאן דלא מצלי ולא מיקל פירוש מיקל כמו מקלל כלומר שאין מחזירין אם לא אמר ותן טל ומטר.

Talmud Bavli, traité Taanit, page 3A

Rabbi Hanania dit : **c'est pour cela qu'en été, celui qui dit « qui fait venir le vent », ne recommence pas ; s'il dit « qui fait tomber la pluie », il recommence.** En hiver, s'il ne dit pas « qui fait venir le vent », il ne recommence pas ; s'il ne dit pas « qui fait tomber la pluie », il recommence.

Commentaire de Tossfot « c'est pour cela qu'en été, celui qui dit « qui fait venir le vent », ne recommence pas ; s'il dit « qui fait tomber la pluie », il recommence »

C'est pour cela que Rabbi Isaac au nom de son grand-père dit : soit en été soit en hiver, nous disons « qui fait tomber la rosée ». De cette façon il n'y aura jamais de doute s'il l'a dit ou pas. Et s'il ne l'a pas dit dans la 2ème bénédiction, qu'il le dise dans « écoute notre prière », ainsi qu'il est enseigné dans le talmud de Jérusalem.